

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Bydgoszczy

LBY.410.1.1.2025

Pan Michał Sztybel
Wojewoda Kujawsko-Pomorski

Kujawsko-Pomorski Urząd Wojewódzki
ul. Jagiellońska 3
85-950 Bydgoszcz

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

zmienione zgodnie z treścią uchwały Zespołu Orzekającego Komisji Rozstrzygającej
w Najwyższej Izbie Kontroli z 4 czerwca 2025 r., znak: KPK-KPO.441.101.2025

P/25/001 Wykonanie budżetu państwa w 2024 r. w części 85/04 województwo kujawsko-
pomorskie

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Bydgoszczy
ul. Wały Jagiellońskie 12, 85-131 Bydgoszcz
tel. 48525675800, lby@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Kujawsko-Pomorski Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy ¹ , ul. Jagiellońska 3, 85-790 Bydgoszcz
Kierownik jednostki kontrolowanej	Michał Sztybel, Wojewoda Kujawsko-Pomorski ² , od 20 grudnia 2023 r.
Okres objęty kontrolą	Rok 2024 oraz okres wcześniejszy i późniejszy, w którym miały miejsce działania lub zaniechania związane z planowaniem i wykonaniem ustawy budżetowej na rok 2024. W przypadku konieczności porównania niektórych danych z danymi za lata 2021-2023 okres kontroli obejmuje również te lata.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy
Kontrolerzy	1. Monika Kazmierczak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBY/165/2024 z 13 grudnia 2024 r. 2. Jolanta Szydłowska-Hęsiak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBY/166/2024 z 13 grudnia 2024 r. 3. Hanna Loch-Klimek, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBY/167/2024 z 13 grudnia 2024 r. 4. Lidia Dudek, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBY/34/2025 z 12 marca 2025 r.

(akta kontroli str. 1-9)

¹ Dalej: „KPUW” lub „Urząd”.

² Dalej: „Wojewoda”.

³ DZ. U. z 2022 r. poz. 623, ze zm., dalej: „ustawa o NIK”.

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania budżetu państwa na rok 2024, pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowej 85/04 województwo kujawsko-pomorskie oraz ocena wykonania planów finansowych jednostek finansowanych w ramach tej części budżetu państwa ⁴ .
Zakres kontroli	Ocenie podlegały w szczególności: – realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych; – sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdania za IV kwartał 2024 r. w zakresie operacji finansowych; – system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań; – nadzór i kontrola sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁵, w tym: a) nadzór nad wykonaniem planów finansowych podległych jednostek; b) nadzór nad wykorzystaniem i rozliczeniem dotacji wypłaconych z budżetu państwa w części 85/04 województwo kujawsko-pomorskie. Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania planu finansowego na 2024 r. KPUW, pod względem: legalności, celowości, rzetelności i gospodarności. Ocenie podlegały w szczególności: – realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich; – sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdania za IV kwartał 2024 r. w zakresie operacji finansowych; – system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań. Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych: – analizy wykonania planu dochodów; – analizy stanu należności pozostałych do zapłaty; – analizy realizacji wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków; – kontroli prawidłowości zmian budżetu dokonywanych w części 85/04 w trakcie roku budżetowego; – kontroli prawidłowości zmian wynikających z podziału rezerw celowych; – kontroli prawidłowości dokonanych blokad; – kontroli wykorzystania środków otrzymanych z rezerw budżetowych; – szczegółowej analizy wybranej próby wydatków dysponenta III stopnia; – analizy przyznania, wykorzystania i rozliczenia wybranych dotacji; – analizy stanu zobowiązań; – analizy prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań.

⁴ Data zakończenia czynności kontrolnych – 1 kwietnia 2025 r.

⁵ Dz. U. z 2024 r. poz. 1530, ze zm., dalej: „ufp”.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności.*

III. Ocena ogólna⁶ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2024 r. w części w części 85/04 województwo kujawsko-pomorskie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Kontrola dochodów budżetu państwa w części 85/04 wykazała, że zostały one zrealizowane w kwotach wyższych od zaplanowanych na 2024 r. o 22 779,3 tys. zł⁷.

W wyniku kontroli 11,9 % wydatków budżetu państwa zrealizowanych w części 85/04⁸ i 9,5% wydatków KPUW stwierdzono, że poniesiono je z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi, określonych w ufp i aktach wykonawczych. Wydatkowanie środków publicznych było celowe i gospodarne, wystąpił jednostkowy przypadek poniesienia wydatku w wysokości 1,2 tys. zł na usługi, które nie zostały wykonane.

Wojewoda rzetelnie, zgodnie z art. 175 ust. 1 i 2 ufp, sprawował nadzór i kontrolę nad wykonywaniem budżetu w części 85/04.

Ustalono natomiast, że Wojewoda nieprawidłowo naliczał należną powiatom dotację dla mieszkańców domów pomocy społecznej⁹, przyjętych bądź skierowanych przed 1 stycznia 2004 r., na skutek ustalenia średniej miesięcznej kwoty dotacji dla województwa kujawsko-pomorskiego, w sposób niezgodny z art. 87 ust. 7 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego¹⁰ i art. 53 ust. 7 ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego¹¹.

Wojewoda przekazał także gminom dotację na wypłatę jednorazowego świadczenia pieniężnego wprowadzonego ustawą z dnia 23 maja 2024 r. o bonie energetycznym oraz o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia cen energii elektrycznej, gazu ziemnego i ciepła systemowego¹², niezgodnie z zasadami wynikającymi z art. 5 ust. 5 tej ustawy.

Pozostałe stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- nieegzekwowania od zleceniobiorców rozliczeń dotyczących liczby przepracowanych godzin, co było niezgodne z zapisami zawartych umów;
- nierzetelnej kontroli merytorycznej dowodów księgowych w części dotyczącej prawidłowości udzielania zamówień publicznych;
- nierzetelnego wypełniania formularzy zapotrzebowań na realizowanie usług.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie opiniuje sprawozdania budżetowe za 2024 r. i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji

⁶ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2024 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

⁷ Dochody w 2024 r. zrealizowano w wysokości 183 200,3 tys. zł, tj. o 46,2% wyższej od zaplanowanej na 2024 r. (125 331,0 tys. zł) i o 23,7% wyższej od kwoty dochodów za 2023 r. (148 110,3 tys. zł).

⁸ Wydatki w 2024 r. zrealizowano w wysokości 3 251 551,1 tys. zł, tj. o 2,3% niższej niż zaplanowana (3 326 552,4 tys. zł) i o 24,9% wyższej niż wydatki za 2023 r. (2 603 707,0 tys. zł).

⁹ Dalej: „DPS”.

¹⁰ Dz. U. z 2024 r. poz. 356, dalej: „ustawa o dochodach jst z 2003 r.”, obowiązująca do 24 października 2024 r.

¹¹ Dz. U. poz. 1572, ze zm., dalej: „ustawa o dochodach jst z 2024 r.”, obowiązująca od 25 października 2024 r.

¹² Dz. U. poz. 859, ze zm., dalej: „ustawa o bonie energetycznym”.

za IV kwartał 2024 r. Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 85/04 na podstawie sprawozdań jednostkowych.

Skala stwierdzonych nieprawidłowości nie spowodowała obniżenia pozytywnej oceny wykonania budżetu państwa w części 85/04.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej¹³ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Opis stanu
faktycznego

1. Dochody budżetowe

1.1. W ustawie budżetowej na rok 2024 z dnia 18 stycznia 2024 r.¹⁴ dochody budżetu państwa w części 85/04 zostały ustalone w wysokości 125 331,0 tys. zł. Zrealizowano je w kwocie 183 200,3 tys. zł, co stanowiło 146,2% kwoty zaplanowanej i 123,7% dochodów osiągniętych w 2023 r. (148 110,3 tys. zł).

Wyższa od planowanej realizacja dochodów wynikała przede wszystkim ze wzrostu dochodów budżetu państwa związanych z realizacją zadań zleczanych jednostkom samorządu terytorialnego¹⁵ (§ 2350) o 27 947,0 tys. zł w obszarze gospodarki gruntami i nieruchomościami (rozd. 70005) oraz o 25 042,1 tys. zł w zakresie świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego (rozd. 85502). Dyrektor Wydziału Finansów i Budżetu wyjaśniła m.in., że powyższe wynikało z wpłaty z tytułu sprzedaży nieruchomości gruntowej o charakterze rolnym, wzrostu wpływów z opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego i trwałego zarządu nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa, spowodowanych zintensyfikowaniem działań związanych z aktualizacją ww. opłat oraz zwiększonej egzekucji odsetek od nieterminowych płatności i zwrotów dotacji pobranej nienależnie przez osoby pobierające świadczenia wychowawcze.

(akta kontroli str. 195, 301-304, 311-312, 2322-2334, 2421-2433)

Dysponent części 85/04 99,0% dochodów zrealizował w ośmiu działach klasyfikacji budżetowej: 51,5% w dziale 700 Gospodarka mieszkaniowa, 22,8% w dziale 855 Rodzina, 9,7% w dziale 010 Rolnictwo i łowiectwo, 6,6% w dziale 750 Administracja publiczna, 4,3% w dziale 851 Ochrona zdrowia, 2,8% w dziale 852 Pomoc społeczna, 0,7% w dziale 710 Działalność usługowa i 0,6% w dziale 853 Pozostałe zadania z zakresu polityki społecznej.

Głównymi źródłami dochodów budżetowych (stanowiącymi 97,0% wartości ogółem) były:

- dochody budżetu państwa związane z realizacją zadań zleczanych jst (§ 2350) w kwocie 136 105,8 tys. zł (74,3%), w tym 94 190,1 tys. zł z tytułu gospodarowania przez jst gruntami i nieruchomościami Skarbu Państwa (rozd. 70005);
- wpływy z różnych opłat (§ 0690) w kwocie 20 636,2 tys. zł (11,3%), w tym 14 260,6 tys. zł wpływów do powiatowych inspektoratów weterynarii (rozd. 01034);

¹³ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁴ Ustawa budżetowa na rok 2024 z 18 stycznia 2024 r. Dz. U. poz. 122, ze zm., dalej: „ustawa budżetowa”.

¹⁵ Dalej: „jst”.

- wpływy z opłat paszportowych oraz pozostałych opłat konsularnych (§ 0930 w rozdz. 75011) w kwocie 9 237,8 tys. zł (5,0%);
- wpływy ze zwrotów dotacji oraz płatności, w tym wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur (§ 2910) w kwocie 6 197,8 tys. zł (3,4%), w tym 4 039,1 tys. zł z tytułu świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego (rozdz. 85502);
- wpływy z usług (§ 0830) w kwocie 5 572,2 tys. zł (3,0%), w tym 3 779,0 tys. zł z tytułu usług realizowanych przez inspekcję sanitarną (rozdz. 85132).

(akta kontroli str. 301-304, 2421-2433)

Na koniec 2024 r. w części 85/04 wystąpiły należności pozostałe do zapłaty w kwocie 1 298 813,2 tys. zł. W porównaniu do 2023 r. należności ogółem były wyższe o 73 124,0 tys. zł, tj. o 6,0%. Wzrost ten wynikał przede wszystkim ze:

- zwiększenia o 64 494,7 tys. zł, tj. o 5,5% należności z tytułu świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego (rozdz. 85502, § 2350). Należności z tego tytułu, wynoszące 1 228 130 tys. zł stanowiły 94,6% wszystkich należności ogółem;
- zwiększenia o 3 181,3 tys. zł, tj. o 6,7% należności z tytułu gospodarowania przez powiaty nieruchomościami Skarbu Państwa (rozdz. 70005, § 2350). Należności z tego tytułu wynoszące 50 499,2 tys. zł stanowiły 3,9% wszystkich należności ogółem.

Zaległości wyniosły 1 292 075,9 tys. zł, stanowiły 99,5% należności pozostałych do zapłaty na koniec 2024 r. i w porównaniu do 2023 r. były wyższe o 90 891,0 tys. zł, tj. o 7,6%. Największe kwotowo zaległości wystąpiły w rozdziałach 85502 Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego (1 227 916,0 tys. zł) oraz 70005 Gospodarka gruntami i nieruchomościami (52 602,2 tys. zł) i 85132 Inspekcja Sanitarna (4 455,2 tys. zł).

Najwyższe wartości zaległości dotyczyły należności:

- od dłużników alimentacyjnych, które wynosiły 1 227 916 tys. zł i były wyższe o 87 198,3 tys. zł (7,6%) w stosunku do roku poprzedniego (1 140 717,7 tys. zł), co wynikało z braku zwrotów z tytułu zaliczek alimentacyjnych i świadczeń alimentacyjnych przez dłużników oraz związaną z tym bezskuteczną egzekucją prowadzoną przez komorników wobec tych osób;
- wynikających z zadań zleconych z zakresu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa, które wynosiły 51 609,6 tys. zł i były o 3 706,1 tys. zł (7,7%) wyższe niż w roku poprzednim (47 903,5 tys. zł). Wzrost zaległości wynikał przede wszystkim z nieuiszczenia opłat za użytkowanie wieczyste oraz aktualizacji tych opłat.

(akta kontroli str. 305-308, 313-314, 2322-2334, 2421-2433)

1.2. Dochody KPUW (jako obsługującego dysponenta III stopnia) w 2024 r. wyniosły 14 278,3 tys. zł i stanowiły 107,7% planu (13 261,0 tys. zł) oraz 113% dochodów zrealizowanych w 2023 r. (12 636,7 tys. zł). Najwyższe dochody uzyskano z tytułu wpływów z opłat paszportowych oraz pozostałych opłat konsularnych (§ 0930) – 9 237,8 tys. zł (64,7% dochodów) oraz wpływów z różnych opłat (§ 0690 w rozdz. 71015, 75011, 85195) – 3 850,1 tys. zł (27% dochodów). Wyższe od przewidywanego wykonanie planu dochodów wynikało

m.in. z wejścia w życie 26 marca 2024 r. przepisów ustawy z dnia 17 sierpnia 2023 r. o niektórych zawodach medycznych¹⁶ wprowadzających opłatę za wpis do Centralnego Rejestru Osób Uprawnionych do Wykonywania Zawodu Medycznego (rozdz. 85195). Dochody KPUW stanowiły 7,8% dochodów ogółem części 85/04 budżetu państwa.

(akta kontroli str. 324-325, 653, 2382-2385, 2507-2511)

Na koniec 2024 r. w Urzędzie wystąpiły należności pozostałe do zapłaty w kwocie 4 878,0 tys. zł (w tym zaległości netto 4 004,3 tys. zł), z których 38,9% (1 869,9 tys. zł) dotyczyło wpływów z pozostałych odsetek (§ 0920), 23,3% (1 136,7 tys. zł) wpływów z różnych opłat (§ 0690), a 10,5% (510,6 tys. zł) dochodów z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze (§ 0750). W porównaniu do 2023 r. należności ogółem były niższe o 72,7 tys. zł, tj. 1,5%, a zaległości netto niższe o 67,9 tys. zł, tj. 1,7%.

(akta kontroli str. 326-327, 2382-2385, 2507-2511)

W trakcie kontroli ustalono, że w Urzędzie zostały przyjęte zasady dotyczące egzekwowania zaległych należności budżetowych¹⁷. Powyższe wskazuje na realizację wniosku pokontrolnego, sformułowanego przez NIK, w wyniku ustaleń poprzedniej kontroli wykonania budżetu państwa w części 85/04, przeprowadzonej za 2023 r.

(akta kontroli str. 313-323)

OBSZAR

2. Wydatki

2.1 Wydatki budżetu państwa

Opis stanu faktycznego

2.1.1. W 2024 r. wydatki w części 85/04 wyniosły 3 251 551,1 tys. zł, co stanowiło 137,2% planu określonego w ustawie budżetowej (2 369 379,0 tys. zł) i 97,7% planu po zmianach (3 326 552,4 tys. zł). W porównaniu do 2023 r. wydatki były wyższe o 647 844,1 tys. zł, tj. o 24,9%. Wzrost wydatków spowodowany był głównie zwiększeniem dotacji celowej na dofinansowanie zadań z zakresu wychowania przedszkolnego uczniów do lat 5¹⁸, wzrostem funduszu wynagrodzeń o 20% w ustawie budżetowej na 2024 r. dla pracowników państwowej sfery budżetowej wraz ze wzrostem pochodnych, realizacją wypłat dotacji na sfinansowanie dodatku osłonowego z kosztami obsługi zadania.

W 2024 r. środkami budżetowymi sfinansowano głównie (95,0% wydatków części) zadania z zakresu:

- rodziny (38,7% w dz. 855), na którą wydatkowano 1 259 848,7 tys. zł (98,2% planu po zmianach), z czego: 1 202 359,6 tys. zł przeznaczono na wypłatę świadczeń rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego (rozdz. 85502);
- pomocy społecznej (16,2% w dz. 852), na którą wydatkowano 526 434,1 tys. zł (94,1% planu po zmianach), z czego: 80 653,2 tys. zł na zasiłki stałe (rozdz. 85216), 67 304,9 tys. zł na domy pomocy społecznej (rozdz. 85202), 66 540,3

¹⁶ Dz. U. poz. 1972 ze zm.

¹⁷ Zasad tych nie opracowano w formie pisemnej.

¹⁸ Kwota roczna dotacji w 2024 r., ustalona została przez Ministra Edukacji jako iloraz limitu wydatków na ten rok budżetowy, określonego w art. 110 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych (Dz. U. 2025 r. poz. 439, ze zm.) oraz liczby uczniów przyjętych do obliczenia wysokości dotacji. Kwota roczna dotacji na jednego ucznia na 2024 r. zwiększyła się w stosunku do kwoty z 2023 r. o 147% (z 1,6 tys. zł do 4,0 tys. zł).

tys. zł na ośrodki wsparcia (rozd. 85203), a 64 396,1 tys. zł na ośrodki pomocy społecznej (rozd. 85219);

- rolnictwa i łowiectwa (9,9% w dz. 010), na które wydatkowano 321 030,0 tys. zł (99,3% planu po zmianach), z czego: 155 790,5 tys. zł na zwrot części podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej (§ 2010 w rozdz. 01095), 82 179,4 tys. zł na powiatowe inspektoraty weterynarii (rozd. 01034), 29 260,2 tys. zł na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz badanie monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt i produktach pochodzenia zwierzęcego (rozd. 01022), a 24 093,3 tys. zł na wojewódzkie inspektoraty weterynarii (rozd. 01033);
- bezpieczeństwa publicznego i ochrony przeciwpożarowej (8,4% w dz. 754), na które wydatkowano 273 410,4 tys. zł (99,7% planu po zmianach), z czego 251 168,5 tys. zł wykorzystano na komendy powiatowe Państwowej Straży Pożarnej (rozd. 75411);
- oświaty i wychowania (7,8% w dz. 801), na którą wydatkowano 252 163,6 tys. zł (98,4% planu po zmianach), z czego 162 197,7 tys. zł wykorzystano na przedszkola (rozd. 80104);
- ochrony zdrowia (7,5% w dz. 851), na którą wydatkowano 243 314,6 tys. zł (98,7% planu po zmianach), z czego: 191 349,1 tys. zł na Inspekcję Sanitarną (rozd. 85132), a 34 583,0 tys. zł na staże i specjalizacje medyczne (rozd. 85157);
- administracji publicznej (4,5% w dz. 750), na którą wydatkowano 147 120,0 tys. zł (99,1% planu po zmianach), w tym 136 084,4 tys. zł przeznaczono na urzędy wojewódzkie (w rozdz. 75011);
- transportu i łączności (2,0% w dz. 600), na który wydatkowano 64 114,6 tys. zł (99,4% planu po zmianach), w tym 47 101,0 tys. zł wydatkowano na krajowe pasażerskie przewozy autobusowe (rozd. 60003).

(akta kontroli str. 1022-1031, 2335-2371, 2434-2469)

Zaplanowane w ustawie budżetowej wydatki zostały zwiększone w trakcie roku per saldo o 957 173,4 tys. zł, tj. o 40,4%, z tego zwiększone o: 955 418,9 tys. zł z tytułu rezerw celowych, 1 955,4 tys. zł z rezerwy ogólnej, 9,5 tys. zł w związku ze zwiększeniem planu wydatków Państwowej Straży Pożarnej¹⁹ decyzją Ministra Finansów²⁰ z części 42 i zmniejszone o 210,4 tys. zł decyzją Ministra Finansów²¹, na skutek przeniesienia planowanych wydatków do części 29 – Obrona narodowa, na realizację istotnych zadań obronnych w obszarze wydatków bieżących.

(akta kontroli str. 1014-1017, 2284)

Dotacje zwiększone zostały o 894 307,6 tys. zł, świadczenia na rzecz osób fizycznych o 1 436,9 tys. zł, wydatki bieżące o 39 080,2 tys. zł, a wydatki majątkowe o 22 348,7 tys. zł.

Wydatki były niższe od planowanych o 75 001,3 tys. zł, co stanowiło 2,3% planu po zmianach, m.in. na skutek wejścia w życie 1 stycznia 2024 r. ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym²², która wprowadziła nowe rozwiązanie w systemie świadczeń dla osób z niepełnosprawnościami i jednocześnie spowodowała rezygnację ze świadczeń pielęgnacyjnych, niższego

¹⁹ Dalej: „PSP”.

²⁰ Nr MF/FS7.4143.3.347.2024.MF.5812 z 30 grudnia 2024 r.

²¹ Nr MF/FS6.4143.3.30.2024.MF.5565 z 13 grudnia 2024 r.

²² Dz. U. poz. 1429, ze zm., dalej „ustawa o świadczeniu wspierającym”.

od planowanego zapotrzebowania na finansowanie wypłat dodatku osłonowego i bonu energetycznego. Niższe wykonanie wynikało także z rezygnacji gmin i podmiotów niegminnych z udziału w realizacji Programu „Aktywny Maluch” 2022-2029 oraz rozliczenia środków przyznanych przez Ministra Finansów na wypłatę dodatków motywacyjnych dla pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej oraz wspierania rodziny i systemu zastępczej.

(akta kontroli str. 1035-1038, 2951-2955)

Prezes Rady Ministrów nie wydał polecenia Wojewodzie dotyczącego wpłaty środków na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19²³ oraz Fundusz Pomocy²⁴.

(akta kontroli str. 1002)

Badaniem prawidłowości wydatkowania środków z rezerw celowych²⁵ objęto dziesięć decyzji zwiększających plan wydatków²⁶ na łączną kwotę 160 525,1 tys. zł, tj. 16,8% środków, które zwiększyły wydatki części. Wnioskowanie o środki z rezerw wynikało z faktycznych potrzeb i było celowe, a kwoty zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem w łącznej wysokości 140 225,1 tys. zł. Po otrzymaniu ww. decyzji zwiększających plan wydatków wprowadzano odpowiednie zmiany w planie finansowym jednostki. Środkami z rezerw celowych (poz. 9²⁷, 10²⁸, 12²⁹, 26³⁰, 35³¹ i 77³²) dofinansowano m.in. zadania, na skutek których:

- kontynuowano inwestycję w obiekcie zlokalizowanym w Bydgoszczy przy ul. Szubińskiej 4, na potrzeby funkcjonowania centrum powiadamiania ratunkowego ze zintegrowanymi stanowiskami operatorsko-dyspozytorskimi;
- sfinansowano wypłatę bonu energetycznego dla 129 804 gospodarstw województwa kujawsko-pomorskiego;
- dofinansowano zadania i zakupy inwestycyjne Inspekcji Weterynaryjnej m.in. zaadaptowano budynki na potrzeby Powiatowych Inspektoratów Weterynarii

²³ Na podstawie art. 69 ust. 2 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 568, ze zm.).

²⁴ Na podstawie art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 337, ze zm.).

²⁵ Poz. 9, 10, 12, 26, 35, 77.

²⁶ W rozdziałach: 75081 (poz. 9), 85215 (poz. 10), 01033 i 01034 (poz. 12), 80153 (poz. 26), 85502 (poz. 35), 60078 i 90078 (poz. 77).

²⁷ Środki na realizację zadań wynikających z ustawy z dnia 22 listopada 2013 r. o systemie powiadamiania ratunkowego (Dz. U. z 2023 r., poz. 748, ze zm.).

²⁸ Środki na realizację umów zawartych przez Ministra Klimatu i Środowiska w związku z poleceniem Prezesa Rady Ministrów.

²⁹ Zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt (w tym finansowanie programów zwalczania), badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt, produktach pochodzenia zwierzęcego i paszach, finansowanie zadań zleconych przez Komisję Europejską oraz dofinansowanie kosztów realizacji zadań Inspekcji Weterynaryjnej, w tym na wypłatę wynagrodzeń dla lekarzy wyznaczonych na podstawie art. 16 ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej.

³⁰ Środki na wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, zapewnienie uczniom objętym obowiązkiem szkolnym dostępu do bezpłatnych podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych, realizację programu rządowego "Aktywna tablica" i Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa - Priorytet 3, a także innych programów rządowych oraz programów i przedsięwzięć ustanawianych w obszarze oświaty i wychowania na podstawie art. 90u i 90w ustawy o systemie oświaty.

³¹ Uzupełnienie środków na wypłatę i waloryzację świadczeń z zakresu rodziny i zabezpieczenia społecznego oraz na wypłatę świadczeń socjalnych i świadczeń motywacyjnych, o których mowa w ustawie o Policji, ustawie o Państwowej Straży Pożarnej, ustawie o Straży Granicznej oraz ustawie o Służbie Ochrony Państw.

³² Przeciwdziałanie klęskom żywiołowym i usuwanie ich skutków.

- w Brodnicy i Mogilnie oraz zakupiono sprzęt laboratoryjny i kontenery chłodnicze;
- wyposażono szkoły w 168 jst w podręczniki i materiały edukacyjne oraz ćwiczeniowe;
 - dofinansowano wypłatę 233 436 świadczeń pielęgnacyjnych;
 - usunięto skutki zdarzenia o charakterze klęski żywiołowej (nawalne opady deszczu), powstałe w infrastrukturze komunalnej w Chełmnie.

(akta kontroli str. 1172-1662)

Badaniem prawidłowości przeniesienia środków z rezerwy ogólnej objęto jedną decyzję zwiększającą plan wydatków na kwotę 1 955,4 tys. zł³³ (100% planu po zmianach). Zapotrzebowanie na środki było celowe, a kwota w wysokości 1 238,6 tys. zł (63,3%), została wykorzystana zgodnie z przeznaczeniem na dofinansowanie zadania wskazanego w decyzji, tj. na uzupełnienie stanu zasobów magazynów przeciwpowodziowych znajdujących się na terenie województwa kujawsko-pomorskiego w niezbędny sprzęt i wyposażenie, w związku z sytuacją powodziową, która wystąpiła we wrześniu 2024 r. w południowo-zachodniej części Polski.

(akta kontroli str. 1039-1068)

W 2024 r. Wojewoda 18 decyzjami³⁴ dokonał blokady wydatków w trybie art. 177 ufp na łączną kwotę 34 187,4 tys. zł,³⁵ z tego 28 214,3 tys. zł dotyczyło środków pozyskanych z rezerw celowych, a 716,8 tys. zł z rezerwy ogólnej.

Największe, pod względem kwoty, wydatki objęte blokadą dotyczyły:

- 12 153,6 tys. zł (rozdział 85215) – nadwyżki powstałej ze środków przeznaczonych na sfinansowanie wypłat bonu energetycznego wraz z kosztami obsługi zadania;
- 11 194,1 tys. zł (rozdział 85502) – zmniejszenia potrzeb oszacowanych przez jst w zakresie środków przeznaczonych na realizację świadczeń rodzinnych, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, zasiłku dla opiekuna;
- 5 579,0 tys. zł (rozdział 85295) – niewykorzystania przez gminy środków na wypłaty dodatku osłonowego.

(akta kontroli str. 1069-1081)

Badaniem objęto dwie decyzje blokujące wydatki na łączną kwotę 23 460,4 tys. zł (68,6% zablokowanych środków), wydane 18 i 23 grudnia 2024 r.³⁶ Zbadane decyzje zostały wprowadzone i zatwierdzone w systemie TREZOR w dniu wydania, nie stwierdzono zwłoki w ich podjęciu³⁷.

Powyższe wskazuje na realizację wniosku pokontrolnego, sformułowanego przez NIK, w wyniku ustaleń poprzedniej kontroli wykonania budżetu państwa w części 85/04, przeprowadzonej za 2023 r., w kwestii podejmowania bez zbędnej zwłoki decyzji o blokowaniu planowanych wydatków budżetowych.

(akta kontroli str. 1082-1171, 1199-1201)

W 2024 r. w części 85/04 nie wystąpiły wydatki niewygasające.

(akta kontroli str. 1344)

³³ W rozdziale 75421.

³⁴ 43 decyzje w systemie TREZOR.

³⁵ Środki pochodzące z blokad nie zostały rozdysponowane przez Ministra Finansów.

³⁶ Nr: WFB.I.3120.3.129.2024 i WFB.I.3120.3.133.2024.

³⁷ Dysponent podjął decyzje o blokadzie w terminie do pięciu dni, po otrzymaniu wniosków w sprawie dokonania blokad. Wnioski poprzedzono analizami poziomu wykorzystania środków w poszczególnych rozdziałach.

Najistotniejszą grupę wydatków (82,1%) w części 85/04 stanowiły dotacje – 2 670 116,7 tys. zł. Zrealizowana kwota stanowiła 97,4% planu po zmianach i była wyższa od wydatków poniesionych na dotacje w 2023 r. o 549 391,9 tys. zł (25,9%).

Dotacje zostały przeznaczone na:

- a) dotacje bieżące w wysokości 2 643 439,9 tys. zł (99% dotacji i 81,3% ogółu wydatków), w tym m.in. w kwocie:
 - 1 202 359,6 tys. zł na finansowanie świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego (rozd. 85502);
 - 234 515,5 tys. zł na działalność Komend Powiatowych PSP (rozd. 75411);
 - 162 197,7 tys. zł na przedszkola (rozd. 80104);
 - 155 790,5 tys. zł na zwrot części podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej (§ 2010 w rozdz. 01095);
 - 80 653,2 tys. zł na wypłatę zasiłków stałych (rozd. 85216);
 - 67 304,9 tys. zł na domy pomocy społecznej (rozd. 85202);
 - 65 908,9 tys. zł na ośrodki wsparcia (rozd. 85203);
 - 64 396,1 tys. zł na ośrodki pomocy społecznej (rozd. 85219);
 - 8 333,5 tys. zł dla stowarzyszeń i fundacji, pozostałych jednostek sektora finansów publicznych oraz jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych;
- b) dotacje majątkowe w kwocie 26 676,8 tys. zł (1% dotacji i 0,8% ogółu wydatków), w tym w kwocie:
 - 16 898,9 tys. zł na dofinansowanie zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jst, z tego: 16 653,0 tys. zł z przeznaczeniem na wydatki majątkowe Komend Powiatowych PSP, w tym na realizację zadania inwestycyjnego pn. „Budowa JRG nr 1 wraz z obiektem Komendy Miejskiej PSP w Grudziądzu, w ramach „Programu modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Ochrony Państwa w latach 2022-2025”;
 - 7 981,2 tys. zł na dofinansowanie zadań własnych jst, z tego: 4 411,7 tys. zł dla gmin województwa kujawsko-pomorskiego na zwrot części wydatków wykonanych w ramach funduszu sołeckiego, 1 143,7 tys. zł dla Miasta Chełmna z przeznaczeniem na usuwanie skutków zdarzeń o charakterze klęski żywiołowej powstałych w infrastrukturze komunalnej; 1 106,9 tys. zł na dofinansowanie realizacji zadań w zakresie ustalonym w „Resortowym programie rozwoju instytucji opieki nad dziećmi do lat 3 Aktywny Maluch – Pierwszy dzienny opiekun w gminie 2024”, 720,0 tys. zł – na dofinansowanie zadań wynikających z programu wieloletniego „Senior+” na lata 2021-2025;
 - 1 417,0 tys. zł w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich - na dofinansowanie zadań realizowanych w ramach „Programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi do lat 3 Aktywny Maluch 2022-2029”;
 - 379,8 tys. zł na zadania realizowane przez jst na podstawie porozumień, tj. na realizację „Rządowego programu

ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań Razem bezpieczniejsz im. Władysław Stasiak na lata 2022-2024".

(akta kontroli str. 1035-1038, 2274-2279)

Badanie próby wydatków na dotacje³⁸ wykazało, że przekazywanie i rozliczanie dotacji w rozdziałach 85228, 85216, 85230, 85516 i 85202 (dotyczącej wypłat dodatków motywacyjnych dla pracowników DPS i dodatków dla pracowników socjalnych) następowało zgodnie z zasadami określonymi w ufp oraz obowiązującymi przepisami. Ustalono także, że w wyniku realizacji wniosku pokontrolnego, sformułowanego po przeprowadzonej kontroli wykonania budżetu państwa w części 85/04 za 2023 r., wyegzekwowano od Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego zwrot dotacji pobranej w 2023 r. w nadmiernej wysokości na finansowanie staży podyplomowych lekarzy.

Przekazanie środków na realizację badanych zadań pozwoliło m.in. na:

- dofinansowanie wynagrodzenia pracowników DPS w postaci dodatku motywacyjnego i dodatku dla pracowników socjalnych;
- zapewnienie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla 2 460 osób z zaburzeniami psychicznymi i usług opiekuńczych dla 7 682 osób, którym przyznano świadczenie;
- sfinansowanie zasiłków stałych dla 9 467 osób, którym decyzją przyznano świadczenie;
- realizowanie zadania z wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” (moduł 1 i 2) – programem objęto 54 619 osób.
- dofinansowanie 21 gmin i 57 podmiotów niegminnych, w zakresie tworzenia nowych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 i zapewnienia funkcjonowania instytucji opieki.

(akta kontroli str. 1670-2145, 2847, 2856-2857)

W przypadku dotacji z rozdziału 85215, § 2010, przeznaczonej na wypłatę jednorazowego świadczenia pieniężnego wprowadzonego ustawą o bonie energetycznym stwierdzono m.in. że:

- Wojewoda pismem z 27 września 2024 r. wystąpił do Ministra Finansów z wnioskiem o zwiększenie planu wydatków w części 85/04 o kwotę 70 778,1 tys. zł, z rezerwy celowej poz. 10, z przeznaczeniem na realizację zadań wynikających z ww. ustawy³⁹;
- Minister Finansów decyzją z 11 października 2024 r.⁴⁰, zwiększył wydatki na ww. cel o kwotę 70 778,1 tys. zł (z rezerwy celowej poz. 10);
- środki w wysokości 70 778,1 tys. zł, przekazano na rachunek KPUW 14 października 2024 r. i tego samego dnia Wojewoda uruchomił dotację w kwocie 70 778,1 tys. zł, dla gmin województwa kujawsko-pomorskiego; przekazanie środków nastąpiło w jednej transzy, pomimo że zgodnie z art. 5 ust. 5 ustawy o bonie energetycznym, powinno to następować w miesięcznych ratach; powyższe opisano szerzej w dalszej części wystąpienia w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;

³⁸ Badaniem objęto wybrane celowo wydatki w kwocie 297 124,2 tys. zł (11,1% wydatków na dotacje) na: dodatki mieszkaniowe (rozd. 85215), działalność domów pomocy społecznej (rozd. 85202), usług opiekuńczych / specjalistyczne usługi opiekuńczych (rozd. 85228), zasiłki stałe (rozd. 85216), pomoc w zakresie dożywiania (rozd. 85230), system opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 (rozd. 85516).

³⁹ Zgodnie ze złożonymi zapotrzebowaniami na środki z 3, 10 i 25 września 2024 r. – na podstawie wniosków jst.

⁴⁰ Nr MF/FG4.4143.3.136.2024.MF.3684.

- w wyniku analizy poziomu wykorzystania środków przez poszczególne gminy i dokonanych zwrotach niewykorzystanej dotacji, 25 listopada 2024 r. przekazano 945,9 tys. zł do 17 gmin, które zgłosiły zapotrzebowanie na dodatkowe środki, a 16 grudnia 2024 r. – 18,1 tys. zł do trzech kolejnych gmin;
- Wojewoda, poza środkami pozyskanymi z rezerwy celowej poz. 10, nie korzystał z innych źródeł finansowania wypłat bonu energetycznego;
- na skutek realizacji zadania sfinansowano wypłatę bonów energetycznych dla 129 804 gospodarstw w województwie kujawsko-pomorskim.

(akta kontroli str. 1172-1339)

Jednocześnie NIK zauważa, że pracownicy Urzędu powolnie podejmowali działania celem ustalenia poziomu zapotrzebowania jst na ww. środki. Pismo w ww. sprawie skierowano do gmin województwa kujawsko-pomorskiego 14 sierpnia 2024 r.⁴¹, z terminem przekazania danych do 15 sierpnia 2024 r., pomimo że wytyczne dotyczące realizacji wniosków, wpłynęły do KPUW z Ministerstwa Klimatu i Środowiska, 8 sierpnia 2024 r. Przyczyną powyższego stanu było nieprzypisanie odpowiednio wcześniej kompetencji do obsługi tego zadania do właściwego wydziału KPUW.

(akta kontroli str. 1262-1267, 1324, 1327)

W przypadku dotacji z rozdziału 85202, § 2130, przeznaczonej na utrzymanie mieszkańców DPS przyjętych lub skierowanych przed 1 stycznia 2004 r. (na tzw. „starych zasadach”) stwierdzono, że dotację przekazano do 22 z 23 powiatów województwa kujawsko-pomorskiego⁴². Ponadto:

[1] Średnią miesięczną kwotę dotacji dla województwa, o której mowa w art. 87 ust. 7 ustawy o dochodach jst z 2003 r. wyliczono w następujący sposób:

49 390,0 tys. zł (plan finansowy w rozdziale 85202, § 2130 na 2024 r.) : 899 (liczba mieszkańców przyjętych „na starych zasadach” według stanu na grudzień 2023 r.) : 12 miesięcy = 4,6 tys. zł.

Wyliczona w ten sposób średnia wojewódzka, stanowiła w trakcie 2024 r. podstawę do ustalenia wysokości dotacji miesięcznej dla powiatów, co było niezgodne z art. 87 ust. 7 ustawy o dochodach jst z 2003 r. i art. 53 ust. 7 ustawy o dochodach jst z 2024 r.; powyższe opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

[2] Miesięczną kwotę dotacji dla poszczególnych powiatów wyliczano w następujący sposób:

średni miesięczny koszt utrzymania w DPS⁴³ pomniejszony o odpłatność x liczba mieszkańców uprawnionych do dotacji⁴⁴, na podstawie comiesięcznych sprawozdań składanych przez powiaty za pośrednictwem aplikacji CAS⁴⁵.

Tak wyliczoną miesięczną kwotę dotacji odnoszono, zgodnie z art. 87 ust. 7 ustawy o dochodach jst z 2003 r. i art. 53 ust. 7 ustawy o dochodach jst z 2024 r., do średniej wojewódzkiej, która jednak nie była ustalana co miesiąc, lecz obowiązywała w niezminionej wysokości przez cały 2024 r.

⁴¹ Nr WRS.I.3146.1.2024.

⁴² W jednym powiecie nie prowadzono DPS.

⁴³ Ogłaszany przez starostę.

⁴⁴ Przyjętych lub skierowanych do DPS przed 1 stycznia 2004 r.

⁴⁵ Centralna Aplikacja Statystyczna.

[3] W wyniku badania dotacji przekazanej do dwóch powiatów województwa kujawsko-pomorskiego, które otrzymały najwyższe dofinansowanie w tym zakresie⁴⁶ ustalono, że:

- kwota dotacji wyliczona w Urzędzie w relacji do „stałej” średniej wojewódzkiej wyniosła dla powiatu inowrocławskiego 8 487,5 tys. zł, a dla powiatu chełmińskiego 5 079,1 tys. zł;
- kwota dotacji wyliczona w toku kontroli NIK, w relacji do średniej wojewódzkiej ustalonej miesięcznie, wyniosła⁴⁷ dla powiatu inowrocławskiego 9 105,8 tys. zł, a dla powiatu chełmińskiego 5 365,9 tys. zł.

Tym samym Wojewoda nieprawidłowo ustalił wysokość dotacji należnej dla powiatów – powyższe opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

[4] W trakcie 2024 r. Wojewoda dokonywał zmniejszeń/zwiększeń należnej dla powiatów dotacji:

- zmniejszenia planu dotacji dokonano w lipcu, październiku i listopadzie 2024 r. na podstawie analiz wykonania budżetu rozdziału; kwoty obniżenia wyniosły odpowiednio 1 309,6 tys. zł, 1 418,0 tys. zł i 72,9 tys. zł⁴⁸, i wynikały ze zmniejszenia liczby mieszkańców na tzw. „starych zasadach” oraz ze wzrostu odpłatności za pobyt mieszkańców w DPS, co miało wpływ na średni miesięczny koszt utrzymania pomniejszony o odpłatność;
- następnie w miesiącach, w których zmniejszono plan dotacji, w wyniku wygenerowania oszczędności, Wojewoda podjął decyzje o dokonaniu w trybie art. 155 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej⁴⁹, zwiększenia dotacji należnej o kwoty odpowiednio: 790,3 tys. zł, 790,3 tys. zł i 611,0 tys. zł⁵⁰, przyjmując jako kryterium podziału dotacji liczbę mieszkańców na tzw. „starych zasadach” na dzień 31 maja, 30 września i 31 października 2024 r.;
- w grudniu 2024 r. dokonano zwiększenia do 20% należnej dotacji w kwocie 27,8 tys. zł (uruchomiono środki) bez zwiększania planu budżetu powiatów.

[5] W 2024 r. do Wydziału Polityki Społecznej KPUW nie wpłynęły wnioski lub skargi powiatów w sprawie niewystarczających środków z budżetu państwa na utrzymanie ponadgminnych DPS.

(akta kontroli str. 2146-2252)

W 2024 r. przeciętne zatrudnienie w części 85/04, w przeliczeniu na pełnozatrudnionych, wynosiło 2 658 osób i było wyższe w porównaniu do zatrudnienia w 2023 r. o 93 etaty. Wzrost ten wynikał w szczególności z nałożenia dodatkowych obowiązków i konieczności poprawienia jakości wykonywanych

⁴⁶ Powiat inowrocławski – dofinansowanie w kwocie 8 487,5 tys. zł i powiat chełmiński – dofinansowanie w kwocie 5 079,1 tys. zł; łącznie 13 566,6 tys. zł, co stanowiło 29,1% należnej dotacji dla powiatów w 2024 r. (46 552,7 tys. zł - bez zwiększeń).

⁴⁷ Według wzoru: $\Sigma [\text{DPS 1 (liczba mieszkańców na starych zasadach} \times \text{średni miesięczny koszt utrzymania} - \text{odpłatność}) + \text{DPS 2} + \text{DPS 3} \dots] / \text{liczba mieszkańców na starych zasadach w województwie}$.

⁴⁸ Przeniesione decyzjami Wojewody z 3 lipca 2024 r., nr WFB.I.3120.3.51.2024, z 17 października 2024 r., nr WFB.I.3120.3.89.2024, z 29 listopada 2024 r., nr WFB.I.31202.3.112.2024, do dotacji niepodzielonej.

⁴⁹ Dz. U. z 2024 r. poz. 1283, ze zm., dalej: „ustawa o pomocy społecznej”.

⁵⁰ Decyzjami Wojewody z 5 lipca 2024 r., nr WFB.I.3120.3.52.2024, z 28 października 2024 r., nr WFB.I.3120.3.94.2024, z 29 listopada 2024 r., nr WFB.I.31202.3.112.2024.

zadań przez Inspekcję Weterynaryjną⁵¹ oraz powrotu osób, które przebywały na długotrwałych zwolnieniach i urlopach macierzyńskich.

Wydatki na wynagrodzenia w porównaniu do 2023 r. wzrosły o 59 566,0 tys. zł (12,0%) i wyniosły 350 315,0 tys. zł, tj. 99,8% planu po zmianach (351 050,0 tys. zł). Przeciętne wynagrodzenie w 2024 r. wraz z dodatkowym wynagrodzeniem rocznym wynosiło 11,0 tys. zł brutto i było wyższe o 1,5 tys. zł (16,3%) od przeciętnego wynagrodzenia w 2023 r. (9,4 tys. zł). Środki na wynagrodzenia wydatkowano zgodnie z planem po zmianach.

(akta kontroli str. 328-336, 2502-2505)

Zobowiązania w części 85/04 budżetu państwa na koniec 2024 r. wyniosły 31 080,98 tys. zł i były wyższe o 5 672,03 tys. zł, tj. o 22,32% od kwoty zobowiązań na koniec 2023 r. (25 408,95 tys. zł). Dotyczyły one przede wszystkim zobowiązań z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego, wynagrodzeń bezosobowych i ich pochodnych w kwocie 29 167,9 tys. zł (93,8%) oraz faktur, których termin płatności przypadał na rok następny. Na koniec 2024 r. nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

(akta kontroli str. 1034, 2335-2371, 2434-2469)

W ramach sprawowanego nadzoru w 2024 r. Wojewoda przeprowadził łącznie 629 kontroli w 487 jednostkach, spośród których najwięcej w jst (290), z tego: 100 kontroli w obszarze działalności kontrolnej finanse publiczne, dziewięć z zakresu gospodarowania majątkiem publicznym oraz dwie kontrole w obszarze księgowości i sprawozdawczości. Spośród 604 kontroli zakończonych wystąpieniem pokontrolnym bądź innym równoważnym dokumentem, 271 kontroli zakończyło się wynikiem pozytywnym, 298 pozytywnym z uwagami/zastrzeżeniami/uchybieniami bądź nieprawidłowościami i 35 wynikiem negatywnym.

W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono m.in.: wydatkowanie środków publicznych bez upoważnienia określonego planem, wykazywanie w sprawozdaniach budżetowych danych niezgodnych z ewidencją księgową, dokonywanie wydatków ze środków publicznych z naruszeniem przepisów. Korzyści finansowe, tj. w przybliżeniu kwoty, które zostały lub zostaną pozyskane albo zaoszczędzone w rezultacie zaleceń pokontrolnych wyniosły 326,7 tys. zł, a finansowe lub sprawozdawcze skutki nieprawidłowości (tj. uszczuplenie środków i kwoty nienależnie uzyskane) - 30,6 tys. zł.

Wojewoda nadzorował także poprzez kwartalne analizy bieżące wykonanie planu dochodów i wydatków oraz poziom wykorzystania dotacji.

(akta kontroli str. 36-55, 2279)

2.1.2. Plan wydatków Urzędu (139 587,0 tys. zł) został w ciągu roku zwiększony do kwoty 152 230,7 tys. zł, tj. o 9,1 %. Wydatki Urzędu wynosiły 149 998,4 tys. zł i stanowiły 98,5% planu po zmianach oraz 136,8% wydatków poniesionych w 2023 r. (109 677,1 tys. zł). Wydatki KPUW stanowiły 4,6% wydatków części 85/04.

(akta kontroli str. 337-353, 2386-2407, 2514-2535)

Wojewoda uzyskał dla KPUW środki z rezerw celowych na łączną kwotę 5 908,5 tys. zł, które wydatkowano w wysokości 5 563,8 tys. zł (tj. 88,2%), m.in. na: sfinansowanie podwyżek wraz z pochodnymi pracowników KPUW, pokrycie

⁵¹ Wynikających m.in. z konieczności zabezpieczenia przed chorobami zakaźnymi zwierząt w zakresie ASF (afrykańskiego pomoru świń), wzrostu liczby podmiotów RHD (rolniczym handlu detalicznym i sprzedaży bezpośredniej), wzrostu liczby przeprowadzanych kontroli.

kosztów realizacji projektu „Działania Wojewody Kujawsko-Pomorskiego na rzecz uchodźców z Ukrainy”, sfinansowanie kosztów obsługi zadań wynikających z realizacji ustawy o świadczeniu wspierającym, czy kosztów sporządzenia operatów szacunkowych niezbędnych do ustalania wysokości odszkodowań za nieruchomości przyjmowane lub ograniczane w korzystaniu, w związku z budową dróg publicznych.

W 2024 r. dysponent trzeciego stopnia otrzymał także środki z rezerwy ogólnej budżetu państwa w kwocie 1 955,4 tys. zł, które wydatkowano w wysokości 1 238,6 tys. zł (63,3%). Kwotę środków niewykorzystanych w wysokości 716,8 tys. zł zablokowano decyzją Wojewody z 30 grudnia 2024 r.⁵²

(akta kontroli str. 998-999, 1074)

Główne tytuły wydatków zrealizowanych w 2024 r. przez dysponenta trzeciego stopnia, stanowiły wynagrodzenia i pochodne – 105 192,3 tys. zł (70,1% ogółu wydatków), pozostałe wydatki bieżące – 30 827,6 tys. zł (20,6%) i wydatki majątkowe – 13 372,7 tys. zł (8,9%).

Wydatki KPUW na świadczenia na rzecz osób fizycznych wyniosły w 2024 r. 605,8 tys. zł (97,7% planu po zmianach), były o 2,3% wyższe niż w roku poprzednim (592,0 tys. zł) i dotyczyły przede wszystkim wypłaty zasądzonych rent (349,2 tys. zł).

(akta kontroli str. 353)

Przeciętne zatrudnienie w Urzędzie w 2024 r., w przeliczeniu na pełnozatrudnionych, wynosiło 799 osób i było wyższe od zatrudnienia w 2023 r. o 80 etatów. Wzrost ten wynikał w szczególności z fluktuacji pracowników⁵³ i konieczności zapewnienia ciągłości realizacji zadań oraz przyjęcia do realizacji nowych zadań nałożonych ustawą o świadczeniu wspierającym. Wydatki na wynagrodzenia wzrosły w porównaniu do 2023 r. o 14 441,0 tys. zł (21,5%) i wyniosły 81 477,4 tys. zł, tj. 99,4% planu po zmianach (81 955,0 tys. zł). Przeciętne wynagrodzenie w 2024 r. wraz z dodatkowym wynagrodzeniem rocznym wynosiło 8,5 tys. zł brutto i było wyższe o 0,7 tys. zł (9,4%) od przeciętnego wynagrodzenia w 2023 r. (7,8 tys. zł). Środki na wynagrodzenia wydatkowano zgodnie z planem po zmianach.

(akta kontroli str. 354-356, 362-363, 2380, 2561)

W 2024 r. zadania na rzecz Urzędu na podstawie umów innych niż umowa o pracę⁵⁴ wykonywało 145 osób (w tym 16 pracowników Urzędu), z tego 143 osoby wykonywały zadania w ramach umów zlecenia⁵⁵ (w tym 15 pracowników Urzędu), a dwie w ramach umowy o dzieło, tj. o 22 osoby więcej niż w 2023 r. (123 osoby). Wydatki poniesione z tego tytułu wyniosły 1 233,5 tys. zł, tj. były wyższe o 58,5% (455,1 tys. zł) w porównaniu do roku poprzedniego (778,4 tys. zł).

Dyrektor Wydziału Organizacyjnego⁵⁶ podał, że wzrost w 2024 r. liczby osób wykonujących zadania na podstawie umów zleceń był spowodowany nałożeniem na Wojewodów nowych zadań związanych z wejściem w życie od 1 stycznia 2024 r. ustawy o świadczeniu wspierającym, która wprowadziła nowe

⁵² Nr WFB.I.3120.3.143.2024.

⁵³ W 2024 r. zatrudniono 108 pracowników, a z 73 rozwiązano umowę o pracę; w 2023 r. odpowiednio: 82 i 71.

⁵⁴ Umowy zlecenia trwające trzy miesiące lub dłużej, lub powtarzane nieprzerwanie przez ten okres i umowy o dzieło.

⁵⁵ 142 osoby wykonywały zadania podstawowe (wykonywanie pracy w komórkach merytorycznych), a jedna zadania pomocnicze (wykonywanie pracy w komórkach obsługowych typu kadry, księgowość, administracja).

⁵⁶ Dalej: „Dyrektor WO”.

rozwiązania w systemie świadczeń dla osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów. Wskazał, że: *przyznany w ustawie budżetowej limit środków na wynagrodzenia pracownicze w związku z obsługą nowego zadania pozwolił na zatrudnienie łącznie 14 osób. Liczba ta w stosunku do złożonych wniosków o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia była niewystarczająca. W I półroczu do WZON⁵⁷ w Bydgoszczy złożono ok 16,5 tys. wniosków z czego 15,1 tys. w formie papierowej wymagającej rejestracji i skanowania do dedykowanego elektronicznego systemu. Szacowany czas rejestracji jednego wniosku - ok. 20 minut. Stąd konieczne było wsparcie ze strony pracowników na umowach zlecenia do czynności biurowych, w tym pracowników Urzędu, którzy mieli już doświadczenie w tym zakresie w ramach wcześniejszego oddelegowania.*

(akta kontroli str. 363-364, 393-407)

Szczegółowym badaniem objęto pięć umów zlecenia (wszystkie zawarte z własnymi pracownikami)⁵⁸, finansowanych w 2024 r. w ramach wynagrodzeń bezosobowych. Czterem zleceniobiorcom powierzono do wykonania czynności związane z obsługą administracyjną procedury wydawania decyzji ustalających poziom potrzeby wsparcia⁵⁹, a jednemu obsługę finansowo-księgową Międzyzakładowej Kasy Zapomogowo-Pożyczkowej działającej przy Urzędzie⁶⁰. Ustalono m.in., że: ww. umowy dotyczyły prac rodzajowo innych lub wykonywanych w innym zakresie niż wynikające ze stosunku pracy i zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora WO realizowano je poza godzinami pracy i w weekendy. W przypadku jednej z umów⁶¹ wynagrodzenie wypłacano po zweryfikowaniu wystawionych przez zleceniobiorcę rachunków oraz ewidencji godzin wykonywania umowy, a wysokość stawki godzinowej nie była niższa od kwot określonych w § 2 i § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 14 września 2023 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2024 r.⁶² Podstawą wypłaty wynagrodzenia w przypadku pozostałych czterech objętych badaniem umów zlecenia⁶³ były przedstawiane przez zleceniobiorców wraz z rachunkami tzw. „karty pracy” (potwierdzone przez Przewodniczącego WZON), na których wskazywano liczbę zweryfikowanych w danym miesiącu wniosków. Przewodniczący WZON podał w wyjaśnieniach, że prowadzony był rejestr wydawanych zleceniobiorcom wniosków jednak nie ewidencjonowano ich czasu pracy. W odniesieniu do wskazanych umów, w Urzędzie nie wypełniono wynikających z nich obowiązków, dotyczących minimalnej stawki godzinowej (szczegółowy opis w dalszej części wystąpienie pokontrolnego w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 408-448, 452-454, 2314)

Dyrektor Generalna nie określiła w formie odrębnego dokumentu procedury ustalającej zasady zlecania usług. Obowiązujące w tym zakresie wytyczne ujęte zostały w regulacjach wewnętrznych Urzędu dotyczących udzielenia

⁵⁷ Wojewódzki Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności.

⁵⁸ [1] nr BFI/167/2023 z 20 grudnia 2023 r., [2] nr 5/2024 z 29 stycznia 2024., [3] nr 15/2024 z 13 maja 2024 r., [4] nr 21/2024 z 15 maja 2024 r., [5] nr 22/204 z 15 maja 2024 r.; Kwota wydatków poniesionych w 2024 r. z tytułu tych umów wyniosła łącznie 123,9 tys. zł (10,3% środków wydatkowanych na umowy zlecenie).

⁵⁹ M.in. wprowadzanie wniosków z załącznikami do systemu elektronicznego; zakładanie teczek spraw prowadzonych w formie papierowej; weryfikacja formalna wniosków, w tym wprowadzanie pism dotyczących uzupełniania braków formalnych.

⁶⁰ Dalej: „MKZP”.

⁶¹ Nr BFI/167/2023 z 20 grudnia 2023 r. dotyczącej prowadzenia MKZP.

⁶² Dz. U. z 2023 r. poz. 1893, dalej: „rozporządzenie w sprawie minimalnej stawki godzinowej”.

⁶³ Nr 5/2024 z 29 stycznia 2024., nr 15/2024 z 13 maja 2024 r., nr 21/2024 z 15 maja 2024 r., nr 22/204 z 15 maja 2024 r.

zamówień⁶⁴. Wskazano tam w szczególności zasady postępowania w sprawie planowania, przygotowania i prowadzenia postępowań o udzielenie zamówień publicznych, zawarcia umów o wykonanie zamówienia publicznego i monitorowania realizacji umów będących następstwem udzielonych zamówień, w tym dotyczących m.in. usług. Dokument ten przewidywał obowiązek prowadzenia rejestrów umów, w tym umów zlecenia i umów o dzieło (nie określono mechanizmów kontroli kompletności i rzetelności danych zawartych w tych rejestrach) oraz wskazywał komórki organizacyjne odpowiedzialne za monitorowanie wykonania umowy (w zakresie ustalonego w niej terminu obowiązywania, zgodności realizacji umowy z określonymi w niej warunkami, wykorzystania limitu środków wynikających z wartości umowy, naliczania kar umownych dla wykonawcy, w przypadku realizacji niezgodnej z jej zapisami). W dokumencie nie przewidziano narzędzi weryfikacji wykorzystania efektów prac zleconych.

(akta kontroli str. 128-159, 357-358, 475-477)

W 2024 r. KPUW zawarł 12 umów na zakup usług doradczych i eksperckich⁶⁵ (w tym sześć umów o dzieło). Dotyczyły one m.in.: sporządzenia projektów decyzji o ustaleniu lokalizacji strategicznej inwestycji, sporządzenia projektów decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowaniu terenu⁶⁶; opracowania wniosku o dofinansowanie dla projektu pn. Termomodernizacja i poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej Urzędu; opracowania dokumentacji audytowej dla budynków KPUW; sporządzenia recenzji wybranych losowo porad udzielonych w ramach świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego; wykonania ekspertyzy dendrologicznej drzew i krzewów rosnących na wybranych obiektach grobownictwa wojennego. Poniesione z tego tytułu wydatki wyniosły 195 181 zł i stanowiły 0,1% wydatków ogółem dysponenta III stopnia (143,4 tys. zł w § 439, 26,4 tys. zł w § 417 i 25,4 tys. zł w § 430)⁶⁷.

(akta kontroli str. 363, 459-474)

Badanie przeprowadzono na próbie pięciu umów na usługi doradcze i eksperckie⁶⁸. Ustalono w szczególności, że we wszystkich przypadkach:

- na etapie planowania wydatku dokonano analizy faktycznych potrzeb i celowości wydatku;

⁶⁴ W 2024 r. w Urzędzie obowiązywał Regulamin Udzielania zamówień publicznych przez Kujawsko-Pomorski Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy wprowadzony zarządzeniem nr 17/2022 Dyrektora Generalnego Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy z 27 września 2022 r. zmieniony zarządzeniem nr 3/2024 z 23 stycznia 2024 r.; 21 października 2024 r. wszedł w życie nowy regulamin udzielania zamówień publicznych przez Kujawsko-Pomorski Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy wprowadzony zarządzeniem nr 34/2024 Dyrektora Generalnego Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy z 21 października 2024 r., zmieniony zarządzeniem nr 39 z 30 grudnia 2024 r.; dalej: „regulamin udzielania zamówień”.

⁶⁵ Przedmiotem takich umów są usługi świadczone przez specjalistów posiadających ekspercką wiedzę w określonej dziedzinie bądź dziedzinach, jak również usługi o charakterze doradztwa prawniczego, podatkowego, finansowego, technicznego a także z zakresu księgowości, windykacji, zamówień publicznych, audytu oraz usługi konsultingowe. Mogą to być usługi o charakterze stałym lub doraźnym.

⁶⁶ Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2023 r. poz. 977, ze zm.), projekty decyzji o ustaleniu warunków zabudowy powierza się osobie posiadającej uprawnienia wynikające z art. 60 ust. 4 tej ustawy.

⁶⁷ Udział w wydatkach klasyfikowanych w poszczególnych paragrafach wyniósł odpowiednio 27,6%, 0,3% i 0,2%.

⁶⁸ Nr 2/2024/WIR z 12 kwietnia 2024 r., nr 1/2024/WNK z 9 sierpnia 2024 r., nr 46/2024 z 12 czerwca 2024 r., nr 82/2024 z 17 września 2024 r., nr 75/2024 z 30 sierpnia 2024 r. Kwota wydatków poniesionych w 2024 r. z tytułu tych umów wyniosła łącznie 132,1 tys. zł (67,7% wydatków z tytułu zawartych umów na usługi doradcze i eksperckie).

- zadania realizowane w ramach czterech umów pokrywały się z zadaniami przypisanymi komórkom organizacyjnym lub poszczególnym stanowiskom w ramach KPUW, nie było jednak możliwości ich wykonania w ramach własnych zasobów kadrowych; w jednym przypadku⁶⁹ wydatek był niezbędny do realizacji zadań Urzędu⁷⁰;
- wyłonienie wykonawców usług nastąpiło na zasadach wynikających z regulaminu udzielenia zamówień;
- umowy w sprawie realizacji zadań określały, m.in. sposób zabezpieczenia przed niewłaściwą realizacją zadania przez jego wykonawcę, w tym zasady stosowania kar umownych, a określone w nich koszty realizacji zadania zostały rzetelnie skalkulowane i ujęte w planie finansowym jednostki;
- zlecenia zostały zrealizowane zgodnie z umową, terminowo i w pełnym zakresie, a po zakończeniu realizacji zadań pracownicy Urzędu dokonali ich rzetelnego odbioru;
- efekty prac zleconych były przydatne i wykorzystywane w Urzędzie w wypełnianiu statutowych obowiązków.

Stwierdzono jednak, że w jednym przypadku płatność z tytułu realizacji zlecenia wobec wykonawcy została dokonana niezgodnie z zapisami umowy (szczegółowy opis w dalszej części wystąpienia w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 459-462, 475-637)

Pierwotny plan wydatków majątkowych KPUW na 2024 r. wynosił 9 588,0 tys. zł i przewidywał realizację 18 zadań. W trakcie roku dokonano zwiększenia wydatków majątkowych o 10 821 5 tys. zł⁷¹ i zmniejszenia o 6 542, tys. zł, co wynikało m.in. z rezygnacji z siedmiu zadań na kwotę 3 015,0 tys. zł⁷² i wprowadzenia 39 nowych o wartości 7 288,6 tys. zł⁷³. Zmiany te były celowe. Zapewniły w szczególności: uzupełnienie stanu zasobów magazynów przeciwpowodziowych; rozbudowę funkcjonującego systemu ostrzegania i alarmowania na terenie województwa; dostosowanie pomieszczeń KPUW do odpowiednich standardów pracy i doposażenie w sprzęt niezbędny do realizacji zadań; usprawnienie procesu obsługi klientów, uporządkowanie kolejności obsługi i kierowanie do odpowiednich stanowisk z uwzględnieniem priorytetów rezerwacji internetowej; bezpieczeństwo przestrzeni sieciowej Urzędu; zmniejszenie zużycia energii elektrycznej i zmniejszenie opłat za dystrybucję energii elektrycznej; ograniczenie emisji zanieczyszczenia powietrza; poprawę

⁶⁹ Dot. umowy nr 82/2024 z 17 września 2024 r. na opracowanie wniosku o dofinansowanie dla projektu pn. Termomodernizacja i poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy.

⁷⁰ W zasobach kadrowych Urzędu brak było jednak osób posiadających kwalifikacje gwarantujące prawidłowe zrealizowanie tego zadania.

⁷¹ Urząd otrzymał m.in. środki finansowe z rezerw celowych – 2 357,4 tys. zł i rezerwy ogólnej 918,7 tys. zł.

⁷² M.in. [1] Przebudowa i wymiana instalacji elektrycznej WZL w budynku KPUW przy ul. Konarskiego 1-3 w Bydgoszczy wraz z remontem pomieszczeń biurowych (840,00 tys. zł); [2] Dostawa i montaż macierzy dyskowej KPUW (550,00 tys. zł); [3] Aktualizacja środowiska serwerowego, w tym zakup licencji Windows Serwer 2022 Datascenter, 1000 licencji dostępowych CAL na potrzeby podniesienia Active Directory (900,00 tys. zł).

⁷³ M.in.: [1] Przeprowadzenie prac budowlano-adaptacyjnych oraz wyposażeniowych obiektu zlokalizowanego w Bydgoszczy przy ul. Szubińskiej 4 na potrzeby funkcjonowania Centrum Powiadamiania Ratunkowego ze zintegrowanymi stanowiskami operatorsko-dyspozytorskimi (1 182,4 tys. zł); [2] Uzupełnienie stanu zasobów magazynów przeciwpowodziowych znajdujących się na terenie województwa kujawsko-pomorskiego w niezbędny sprzęt i wyposażenie (918,7 tys. zł); [3] Prace budowlano-remontowe pomieszczeń na II piętrze w budynku B KPUW przeznaczonych na realizację zadań Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności (1 140,0 tys. zł).

warunków ochrony mienia oraz bezpieczeństwa pracowników KPUW i osób przebywających na jego terenie.

Plan wydatków majątkowych w 2024 r. wyniósł ostatecznie 13 867,4 tys. zł i obejmował realizację 50 zadań, z których 47 wykonano w całości, a realizacja trzech będzie kontynuowana w 2025 r. Wydatkowano 13 372,7 tys. zł (o 11 311,3 tys. zł więcej niż w roku poprzednim), co stanowiło 96,4% planu po zmianach.

(akta kontroli str. 638-663)

Badaniem objęto 45 wydatków w kwocie 13 823,1 tys. zł (tj. 29,1% wydatków zrealizowanych przez KPUW w 2024 r. po wyeliminowaniu wydatków płacowych; 9,2% wszystkich zrealizowanych wydatków (149 998,4 tys. zł)⁷⁴, w tym kwota 6 771,8 tys. zł dotyczyła wydatków majątkowych.

Ustalono, że wydatki dokonywane były zgodnie z planem finansowym, tj. na zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki, według warunków zawartych umów i zgodnie z zasadami gospodarowania środkami publicznym. W ramach badania stwierdzono, że nie wystąpiły przypadki nieterminowych płatności skutkujących koniecznością zapłaty odsetek.

Wytypowaną do badania próbę wydatków sprawdzono również pod kątem prawidłowości wyboru trybów udzielania zamówień publicznych określonych w ustawie z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych⁷⁵. Nie stwierdzono nieprawidłowych działań w powyższym zakresie. Ustalono jednak, że w czterech przypadkach kontrola merytoryczna dowodów księgowych w tym zakresie była nierzetelna. Szczegółowe ustalenia w powyższym zakresie opisano w dalszej części wystąpienia w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 664-695)

Łączna kwota wydatków na działania promocyjne i reklamowe prowadzone przez KPUW w 2024 r. wyniosła 419,6 tys. zł, co stanowiło 0,28% wydatków ogółem Urzędu poniesionych w 2024 r. Powyższe wydatki dotyczyły wydatków bieżących i finansowane były z budżetu państwa.

KPUW zrealizował 11 kampanii promocyjnych i reklamowych⁷⁶. Działania związane z powyższymi kampaniami realizowane były przez Biuro Wojewody, stosownie do postanowień obowiązujących w 2024 r. Regulaminów Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego⁷⁷.

(akta kontroli str. 59-127, 702-704, 744, 748-749, 758-759)

W Urzędzie nie opracowano planów działalności promocyjno-reklamowej oraz nie prowadzono rejestru zadań realizowanych w powyższym obszarze. Dyrektor Biura Wojewody wyjaśniła m.in., że tworzenie dokumentów planistycznych dotyczących marketingu nie było praktyką stosowaną w Urzędzie, a realizacja

⁷⁴ Wylosowanych metodą monetarną MUS (metoda statystyczna uwzględniająca prawdopodobieństwo wyboru proporcjonalnie do wartości transakcji) na podstawie udostępnionych danych z systemu finansowo-księgowego Urzędu.

⁷⁵ Dz. U. z 2024 r. poz. 1320 ze zm., dalej: „pzp”.

⁷⁶ W tym cztery związane z obchodami 20. rocznicy przystąpienia Polski do Unii Europejskiej (na łączną kwotę 283,7 tys. zł), dwie dotyczące social mediów – prowadzenie kont Wojewody i kalibracja postów sponsorowanych (na łączną kwotę 42,0 tys. zł), po jednej dotyczącej: promocji wartości UE i zwiększenia frekwencji w wyborach do Parlamentu Europejskiego (36,9 tys. zł), organizacji dnia otwartego w Urzędzie Wojewódzkim z okazji Dnia Dziecka (30,1 tys. zł), promocji Święta Niepodległości (14,1 tys. zł), działań informacyjno-edukacyjnych dotyczących afrykańskiego pomoru świń (7,9 tys. zł) oraz udziału jako partner wydarzenia „Forum Seniora” (4,9 tys. zł).

⁷⁷ Zarządzenie nr 98/2021 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 25 maja 2021 r. w sprawie ustalenia Regulaminu Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy obowiązujące w okresie 1.01.2024-29.04.2024, Zarządzenie nr 83/2024 z dnia 29 kwietnia 2024 r. w sprawie ustalenia Regulaminu Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy obowiązujące w okresie 30.04.2024-31.12.2024.

zadań w tym zakresie wynikała z wytycznych i poleceń kierowanych przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów lub poszczególne resorty w ramach założeń projektów i programów rządowych przyjmowanych w drodze uchwał Rady Ministrów.

(akta kontroli str. 744-749)

Badaniem objęto wydatki na cztery kampanie promocyjno-reklamowe, których łączna kwota wyniosła 233,8 tys. zł, tj. 55,7% wydatków poniesionych na promocję. W trzech przypadkach zlecenie zadań nastąpiło w formie umów, w jednym w formie pisemnego zamówienia⁷⁸. W wyniku badania ustalono w szczególności, że we wszystkich przypadkach:

- na etapie planowania wydatków dokonano analizy faktycznych potrzeb i celowości wydatków oraz ustalono zakładane efekty realizowanych zadań;
- wyłonienie wykonawców usług nastąpiło po przeprowadzeniu wewnętrznej procedury dotyczącej udzielania zamówień publicznych⁷⁹;
- koszty realizacji zadań ujęto w planie finansowym KPUW;
- płatności z tytułu realizacji zadań zostały dokonane zgodnie z zapisami umów i zamówienia;
- w wyniku realizacji zadań osiągnięto zamierzone cele.

(akta kontroli str. 128-141, 705-726, 732-757, 760-780)

W wyniku badania czterech dokumentów pn. „Zapotrzebowanie o realizację dostawy/usługi/roboty budowlanej” w trzech przypadkach stwierdzono nierzetelne ich sporządzenie. Bez należytej staranności skontrolowano także pod względem merytorycznym dwa dowody księgowe z ww. zakresu. Powyższe opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 791, 827, 829-830, 840, 843-844)

Zobowiązania Urzędu na koniec 2024 r. wynosiły 7669,6 tys. zł i były wyższe o 1 391,2 tys. zł, tj. o 22,2% od kwoty zobowiązań na koniec 2023 r. (6 278,4 tys. zł). Dotyczyły one przede wszystkim zobowiązań z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego i pochodnych w kwocie 6 799,2 tys. zł (88,7%) oraz faktur, których termin płatności przypadał na rok następny. Nie wystąpiły przypadki naliczenia i wypłacenia odsetek od nieterminowych płatności. Na koniec 2024 r. w Urzędzie nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

(akta kontroli str. 701, 2386-2407, 2514-2535)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności skontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Wojewoda przekazał 14 października 2024 r. do powiatów województwa kujawsko-pomorskiego, środki finansowe przeznaczone na wypłatę jednorazowego świadczenia pieniężnego wprowadzonego ustawą o bonie energetycznym, w wysokości 70 778,1 tys. zł, w jednej transzy, czym

⁷⁸ Umowa nr 29/2024 z 26 kwietnia 2024 r. dotycząca organizacji Rodzinnego Pikniku Europejskiego z 1 maja 2024 r. na Wyspie Młyńskiej w Bydgoszczy, umowa nr 30/2024 z 26 kwietnia 2024 r. dotycząca wyprodukowania filmu stanowiącego relację z wydarzenia „Europejski Piknik Rodzinny”, zamówienie z 23 maja 2024 r. zlecające realizację kampanii reklamowej – kampanii profrekwencyjnej Wojewody Kujawsko-Pomorskiego, umowa nr 37/2024 z 31 maja 2004 r. na organizację i promocję wydarzenia pn. „Dzień Dziecka”.

⁷⁹ Zgodnie z Zarządzeniem nr 17/2022 Dyrektora Generalnego Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy z dnia 27 stycznia 2022 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu udzielania zamówień publicznych przez Kujawsko-Pomorski Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy.

naruszył art. 5 ust. 5 ww. ustawy. Zgodnie z powyższym przepisem, dotacja powinna być przekazywana w miesięcznych ratach.

(akta kontroli str. 1268, 1294-1321)

Dyrektor Wydziału Rolnictwa i Środowiska wskazał w wyjaśnieniach m.in., że środki przekazano do gmin 14 października 2024 r. na podstawie wniosków i ich korekt dokonywanych przez beneficjentów w sierpniu i wrześniu 2024 r. Kolejne środki wynikające ze zgłoszonych zapotrzebowań, zostały uruchomione w listopadzie i grudniu 2024 r. Dyrektor uznał tym samym, że przekazywano je w miesięcznych ratach. Dodał, że z informacji Ministra Klimatu i Środowiska nie wynikała konieczność przekazywania środków w podziale na poszczególne miesiące, niemniej od lutego 2025 r. wnioski o przekazanie środków na ww. zadanie składano do Ministra Finansów do 15 miesiąca za miesiąc poprzedni, a następnie przekazywano na rzecz beneficjentów w miesięcznych kwotach.

(akta kontroli str. 1322, 1324, 1333, 1335-1336)

NIK nie kwestionuje tego, że KPUW przekazywał środki na ww. cel do gmin zgodnie ze zgłoszonymi zapotrzebowaniami. Zwraca natomiast uwagę na fakt, iż pierwotnie w październiku 2024 r. uruchomiono całą kwotę należnej dotacji, a środki przekazane następnie w listopadzie i grudniu 2024 r., stanowiły uzupełnienie finansowania, dokonane w wyniku korekt podziału dotacji.

(akta kontroli str. 1294-1321)

2. Wojewoda ustalił średnią miesięczną kwotę dotacji dla województwa, na utrzymanie mieszkańców DPS przyjętych bądź skierowanych przed 1 stycznia 2004 r. z naruszeniem art. 87 ust. 7 ustawy o dochodach jst z 2003 r. Kwotę tę - w wysokości 4,6 tys. zł, ustalono jako „stałą” dla całego 2024 r., na podstawie danych dotyczących liczby mieszkańców według stanu z grudnia 2023 r. i planu finansowego na rok 2024 dla rozdziału 85202, § 2130.

Zgodnie z ww. przepisem i art. 53 ust. 7 ustawy o dochodach jst z 2024 r., średnią miesięczną kwotę dotacji dla województwa stanowi ustalana w budżecie wojewody miesięczna kwota dotacji przeznaczona na działalność domów, ustalona zgodnie z ust. 5, bez wydatków inwestycyjnych, podzielona przez liczbę mieszkańców w tych domach.

Na podstawie art. 87 ust. 5 ustawy o dochodach jst z 2003 r. i art. 53 ust. 5 ustawy o dochodach jst z 2024 r., miesięczną kwotę dotacji dla powiatu lub miasta na prawach powiatu ustala się w wysokości odpowiadającej iloczynowi liczby mieszkańców domów, o których mowa w ust. 2, w powiecie lub mieście na prawach powiatu i średniego miesięcznego kosztu utrzymania w domu, o którym mowa w ust. 1, pomniejszonemu o dochody uzyskiwane z odpłatności za pobyt w domu, o którym mowa w ust. 1, za mieszkańca.

Skutkiem ustalenia średniej wojewódzkiej na cały 2024 r., jako iloraz limitu w rozdziale 85202 § 2130 (49 390 000 zł), liczby mieszkańców na tzw. „starych zasadach” na dzień 31 grudnia 2023 r. oraz 12 miesięcy, a nie w oparciu o przepisy art. 87 ust. 5 i 7 ustawy o dochodach jst z 2003 r. (art. 53 ust. 7 ustawy o dochodach jst z 2024 r.) było nieprawidłowe naliczenie miesięcznych kwot dotacji. Przyjmując ustalenie średniej wojewódzkiej odrębnie na każdy miesiąc 2024 r. z zastosowaniem podstaw ustalenia tej średniej określonych w ww. przepisach zaniżenie należnej dotacji dla dwóch

zbadanych powiatów: inowrocławskiego i chełmińskiego, wyniosło odpowiednio: 618,4 tys. zł i 286,7 tys. zł.

(akta kontroli str. 2146-2194)

Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej w wyjaśnieniach potwierdził sposób wyliczania średniej wojewódzkiej na etapie układu wykonawczego do ustawy budżetowej na 2024 r. Dodał jednocześnie, że limit wydatków na zadania z rozdziału w rozdziale 85202, § 2130 od 2017 r. pozostawał bez zmian i wynosił 49 390,0 tys. zł.

Wskazał także, że dotacja na utrzymanie DPS prowadzonych przez poszczególne powiaty była ustalana comiesięcznie w następujący sposób: średni miesięczny koszt utrzymania w DPS pomniejszony o odpłatność x liczba mieszkańców uprawniona do dotacji.

(akta kontroli str. 2150-2151, 2196, 2199-2200)

Wojewoda wyjaśnił m.in., że w związku z wejściem w życie znowelizowanych przepisów ustawy o dochodach jst z 2003 r., w piśmie Ministerstwa Gospodarki, Pracy Polityki Społecznej z 19 stycznia 2004 r.⁸⁰ wskazano, iż: *dotację z przeznaczeniem na utrzymanie domów pomocy społecznej ustalamy z rozpoczęciem roku kalendarzowego przyjmując do jej wyliczenia miejsca statutowe, następnie przekazujemy dotację miesięcznie w wysokości, która może ulegać drobnym zmianom wynikającym z różnego poziomu dochodów osiągniętych przez powiat z tytułu odpłatności*. Dodał również, że w art. 87 ustawy dochodach jednostek samorządu terytorialnego, obowiązującej do 24 października 2024 r., a następnie od dnia 25 października 2024 r. w art. 53 ustawy, nie wskazano, iż średnia miesięczna dotacja powinna być wyliczana w układzie comiesięcznym, tym bardziej, że średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca DPS stanowi kwotę „stałą” i nie jest aktualizowany co miesiąc. Na podstawie uzyskiwanych z powiatów danych, co miesiąc wyliczano dotację dla powiatu biorąc pod uwagę średni miesięczny koszt utrzymania w DPS pomniejszony o odpłatność oraz aktualną na dany okres sprawozdawczy liczbę mieszkańców uprawnionych do dotacji. Wojewoda wskazał dodatkowo, że przepisy prawa w tym zakresie nie zmieniły się, a Minister nie wydał nowego stanowiska, zatem ustalanie sposobu dotacji na poszczególne powiaty było zgodne z tymi wytycznymi.

(akta kontroli str. 2897, 2899-2904)

NIK nie kwestionuje tego, że w Urzędzie ustalano miesięczną kwotę dotacji należnej dla poszczególnych powiatów w oparciu o zmieniające się kryteria, wynikające z art. 87 ust. 5 ustawy o dochodach jst z 2003 r. i art. 53 ust. 5 ustawy o dochodach jst z 2024 r. Zauważa jednak, że tak wyliczoną kwotę dotacji odnoszono do „stałej” średniej wojewódzkiej, wyliczonej niezgodnie z art. 87 ust. 7 ustawy o dochodach jst z 2003 r. i art. 53 ust. 7 ustawy o dochodach jst z 2024 r.

3. W przypadku czterech⁸¹, z pięciu objętych badaniem umów zlecenia, zawartych z własnymi pracownikami, nie wypełniono wynikających z nich obowiązków dotyczących minimalnej stawki godzinowej, ponieważ nie egzekwowano od zleceniobiorców, wskazanego w § 3 ust. 6 tych umów, wymogu przedkładania (w formie pisemnej bądź elektronicznej) informacji o liczbie godzin wykonania zlecenia. Brak tych danych uniemożliwiał

⁸⁰ Znak: DPS.I.075/ZG-18/2004.

⁸¹ Umowy: nr 5/2024 z 29 stycznia 2024., nr 15/2024 z 13 maja 2024 r., nr 21/2024 z 15 maja 2024 r., nr 22/2024 z 15 maja 2024 r.

zweryfikowanie czy wynagrodzenie za wykonanie zadań zleconych, zapewnia zleceniobiorcom otrzymanie za każdą godzinę wykonania zlecenia wynagrodzenia w wysokości co najmniej minimalnej stawki godzinowej wynikającej z ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę⁸².

(akta kontroli str. 408, 416-448)

Dyrektor WO podał w wyjaśnieniach, że przy rozliczaniu przedmiotowych umów zlecenia nie egzekwowano od zleceniobiorców informacji o liczbie godzin. W umowach omyłkowo pozostawiono zapis z szablonu dotyczącego umów zlecenia rozliczanych w oparciu o czas realizacji zleconych zadań (§ 3 ust. 6 umowy). Dodał, że podstawą rozliczenia w tych umowach była liczba zarejestrowanych wniosków (§ 3 ust. 1 umowy), przy czym czas rejestracji jednego wniosku, w zależności od stopnia skomplikowania sprawy, wynosił od 15 do 30 minut. Wskazał jednocześnie, że przy stawce w wysokości 17 zł brutto za wprowadzony wniosek oraz uwzględniając czas niezbędny na jego poprawne wprowadzenie, zleceniobiorca otrzymywał przynajmniej 34 zł brutto na godzinę pracy. Przy tym minimalna stawka godzinowa w 2024 r. wynosiła 28,10 zł.

(akta kontroli str. 455-457)

NIK zauważyła, że stosowanie minimalnej stawki godzinowej może być wyłączone w wyjątkowych przypadkach określonych ustawowo, a zleceniodawca ma obowiązek przechowywać dokumenty określające sposób potwierdzania liczby godzin.

4. Pracownicy Urzędu dokonali płatności wobec wykonawcy z tytułu realizacji umowy na zakup usług⁸³ niezgodnie z jej zapisami, ponieważ dokonano zapłaty za wykonanie przedmiotu umowy (sporządzenie 10 projektów decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu na terenach zamkniętych), podczas gdy wykonawca sporządził siedem takich projektów. Skutkiem tego była zapłata wykonawcy kwoty wynagrodzenia zawyżonej o 1,2 tys. zł.

(akta kontroli str. 475-478, 491-515, 635)

Dyrektor Wydziału Infrastruktury podała w wyjaśnieniach, że zgodnie z zapisami umowy wykonawca miał sukcesywnie świadczyć usługę dotyczącą przygotowania 10 projektów decyzji na podstawie zleceń otrzymanych od zamawiającego maksymalnie do 15 grudnia 2024 r., a mając na względzie złożoność, pracochłonność oraz rzetelność wykonania przedmiotu umowy, w 2024 r. sporządzono jedynie siedem z nich. Wskazała jednocześnie, że w momencie zawierania umowy nie wiadomo ile decyzji będzie niezbędnych w danym okresie, stąd umowa opiewa na szacunkową liczbę projektów, tj. 10 sztuk. Dodała, że wszystkie projekty, które były wymagane do terminowego i zgodnego z prawem wydania decyzji zostały sporządzone. W ramach podjętych działań naprawczych wezwano wykonawcę do przedłożenia faktury korygującej i niezwłoczny zwrot nadpłaconych środków⁸⁴.

(akta kontroli str. 512, 620, 631-632)

⁸² Dz. U. z 2024 r. poz. 1773, dalej: „ustawa o minimalnym wynagrodzeniu”.

⁸³ Dotyczy umowy Nr 46/2024 z 12 czerwca 2024 r.

⁸⁴ 7 marca 2025 r. wykonawca złożył fakturę korygującą i dokonał wpłaty części wynagrodzenia nieobjętego zamówieniem (zwrot 1 200,00 zł).

5. W Urzędzie nierzetelnie dokonywano kontroli merytorycznej dowodów księgowych w części dotyczącej prawidłowości udzielania zamówień publicznych. W przypadku czterech⁸⁵, z 45 dowodów księgowych objętych badaniem, próby wydatków poniesionych przez KPUW w 2024 r. (8,9%) oraz dwóch z czterech dowodów objętych badaniem w ramach usług na działania promocyjne i reklamowe (50%), zapis dokonany na dokumentach, poświadczający kontrolę dowodów księgowych był niezgodny ze stanem faktycznym:

- na trzech dokumentach zamieszczono adnotację wskazującą na niestosowanie przepisów pzp, mimo że zawarte w tych przypadkach umowy poprzedzało przeprowadzenie postępowań o udzielenie zamówienia publicznego w trybach określonych w tej ustawie⁸⁶;
- na dwóch fakturach wskazano, że do zamówień nie stosuje się pzp na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 1, podczas gdy w toku kontroli ustalono, że nie stosowano tej ustawy na podstawie art. 11 ust. 5 pkt 2 i 3 pzp⁸⁷;
- w jednym przypadku osoba dokonująca kontroli merytorycznej błędnie wskazała podstawę prawną udzielonego zamówienia (wskazano art. 44 ust. 1 pkt 3 pzp, podczas gdy właściwym był art. 275 pkt 1 pzp⁸⁸).

Zgodnie z § 14 ust. 13 Instrukcji sporządzania, obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych w KPUW⁸⁹, elementem kontroli merytorycznej dotyczącej prawidłowości udzielania zamówień publicznych jest zamieszczenie na dowodzie księgowym, przez pracownika komórki ds. zamówień publicznych, adnotacji na temat sposobu udzielenia zamówienia na dostawę, usługę lub robotę budowlaną. Adnotacja ta winna zawierać informację na temat trybu w jakim zostało udzielone zamówienie publiczne na dostawę, usługę lub roboty budowlane wraz z podaniem podstawy prawnej jego zastosowania, a w przypadku niestosowania przepisów pzp, informację o podstawie prawnej uzasadniającej jej niestosowanie. W § 19 ust. 1 wskazano dodatkowo, że dokumenty księgowe przekazywane do komórki ds. księgowych w celu ujęcia ich w księgach rachunkowych oraz uregulowania zaciągniętych zobowiązań winny być m.in. potwierdzone, przez pracownika komórki ds. zamówień publicznych, mieć potwierdzenie dokonania zakupu, wykonania usługi lub roboty budowlanej, zgodnie z trybem określonym w pzp.

(akta kontroli str. 160-192, 670-683, 727-730, 737-738, 829-830, 843-844)

Dyrektor i Zastępca Dyrektora WO wyjaśnili, że błędne wskazanie zwolnienia ze stosowania przepisów pzp w przypadku dwóch faktur dotyczących promocji i reklamy, wyniknęło wyłącznie z niedopatrzenia pracowników Wydziału Organizacyjnego. W pozostałym zakresie podano, że

⁸⁵ [1] Faktura FS 1/05/2024 - wykonanie robót budowlanych na potrzeby zabezpieczenia funkcjonowania CPR na kwotę 129 618,89 zł brutto; [2] faktura 26/MWP/09/2024 - zakup pojemnika przeciwwybuchowego w zabudowie na kwotę 657 000,00 zł brutto; [3] faktura FS/000001/11/2024 - zakup i dostawa oraz uruchomienie stacjonarnego urządzenia rentgenowskiego dwugeneratorowego w celu prześwietlania bagażu podróżnych na kwotę 612 540,00 zł brutto; [4] faktura FS 8/C23/08/2024 - zakup monitorów - 82 szt. na kwotę 150 281,40 zł brutto; łączna wartość tych dowodów księgowych to 1 383,1 tys. zł (10,0% badanej próby wydatków).

⁸⁶ Faktura FS/05/2024; faktura 26/MWP/09/2024; faktura FS 8/C23/08/2024.

⁸⁷ Faktura FVS2024/0003507/BBY i faktura FVS2024/0003531/BBY.

⁸⁸ Faktura FS/000001/11/2024.

⁸⁹ Zarządzenia nr 21/2013 Dyrektora Generalnego Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego z dnia 31 grudnia 2013 r., zmienione zarządzeniem nr 8/2023 Dyrektora Generalnego Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy z 21 kwietnia 2023 r.

nieścisłości w opisie faktur wynikały z błędu ludzkiego i nie miały wpływu na faktyczny przebieg postępowania o udzielenie zamówienia ani na zgodność działań jednostki z obowiązującymi przepisami.

(akta kontroli str. 700, 727-728, 730-731)

6. Trzy dokumenty pn. „Zapotrzebowanie o realizację dostawy/ usługi/ roboty budowlanej”⁹⁰ (z czterech objętych badaniem) sporządzono nierzetelnie, tj.: w każdym z nich nie wskazano daty ustalenia wartości zamówienia, podstawy ustalenia wartości zamówienia oraz nazwiska pracownika z podaniem stanowiska służbowego, który dokonał ustalenia wartości zamówienia. Dodatkowo w dwóch przypadkach błędnie podano podstawę zwolnienia ze stosowania pzp.

Obowiązek podania powyższych informacji wynikał ze wzoru zapotrzebowania o realizację dostawy lub usługi określonego w załączniku nr 3 do Regulaminu udzielania zamówień publicznych przez Kujawsko-Pomorski Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy stanowiącym załącznik do Zarządzenia nr 17/2022 Dyrektora Generalnego Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy z dnia 27 września 2022 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu udzielania zamówień publicznych przez Kujawsko-Pomorski Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy.

(akta kontroli str. 128, 132, 140, 791, 827, 840)

Dyrektor Biura Wojewody oraz Zastępca Dyrektora WO wyjaśniły, że powyższa nieprawidłowość wyniknęła z niedopatrzenia.

(akta kontroli str. 727-731, 734, 743)

2.2 Wydatki budżetu środków europejskich

Opis stanu
faktycznego

Wydatki budżetu środków europejskich w części 85/04 zaplanowane w ustawie budżetowej w wysokości 23 930,0 tys. zł, zrealizowano w kwocie 14 541,5 tys. zł (60,8% planu po zmianach). Plan wydatków nie był zwiększany w 2024 r. środkami z rezerwy celowej budżetu środków europejskich.

W porównaniu do roku 2023 wykonanie wydatków było niższe o 23 716,0 tys. zł (62%), co wynikało głównie z braku zakupów inwestycyjnych realizowanych ze środków unijnych.

Wydatki zrealizowano w ramach Programu Operacyjnego Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego (FERS) 2021-2027 na zadania zapisane w rozdziałach:

- 85516 – w kwocie 14 101,3 tys. zł (60,1% planu) – środki w ramach dotacji bieżących i majątkowych przeznaczono na utworzenie oraz funkcjonowanie nowych miejsc opieki dla dzieci do lat 3 w ramach Programu „Aktywny Maluch” 2022-2029 (w części finansowanej z FERS); niewykorzystanie środków wynikało głównie z rezygnacji ostatecznych odbiorców wsparcia z realizacji zadań, braku kompletnej dokumentacji umożliwiającej podpisanie umowy oraz przesunięcia terminów zakończenia zadań związanych z tworzeniem nowych miejsc opieki nad dziećmi;
- 80195 – w kwocie 197,1 tys. zł (100% planu), środki wykorzystano m.in. na szkolenia językowe pracowników – wizytatorów zatrudnionych w Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy.

⁹⁰ Zapotrzebowania nr BFI.II.272.1.566.2024 z 16 kwietnia 2024 r., nr BFI.II.272.1.572.2024 z 16 kwietnia 2024 r. i nr WO.V.272.1.64.2024 z 14 maja 2024 r.

(akta kontroli str. 1032, 2198, 2278-2279, 2263-2273, 2377-2379, 2475-2477, 2963)

W Urzędzie (u dysponenta trzeciego stopnia) w 2024 r. plan wydatków z budżetu środków europejskich został ustalony w wysokości 265,0 tys. zł z przeznaczeniem na wynagrodzenia wraz z pochodnymi i szkolenia pracowników realizujących zadania w zakresie projektów pn. [1] „Opieka nad dziećmi do lat 3 - program Maluch+”, [2] „Profesjonalne wsparcie w zakresie wdrażania przepisów ustawy o ekonomii społecznej”, w ramach FERS. Plan zrealizowano w kwocie 243,1 tys. zł, co stanowiło 91,7% planu po zmianach. Wydatki zostały dokonane w okresie kwalifikowalności i były zgodne z kategoriami wydatków wynikającymi z umowy partnerskiej⁹¹ i decyzji o dofinansowanie projektu⁹². Przyczyną niepełnego wykorzystania środków z budżetu środków europejskich były absencje chorobowe pracowników realizujących zadania w ramach powyższych projektów i rezygnacje z uczestnictwa w szkoleniach.

(akta kontroli str. 983-985, 2280-2283)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności skontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W wyniku kontroli 11,9% wydatków budżetu państwa zrealizowanych w części 85/04 i 9,5% wydatków Urzędu stwierdzono, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonych w upf i aktach wykonawczych, zidentyfikowano jednak jednostkowy przypadek poniesienia wydatku w kwocie 1,2 tys. zł na usługi, które nie zostały wykonane. Wydatki dotyczące badanej próby dotacji (11,1%) rozliczono terminowo. Prawdłowo ponoszono wydatki w ramach budżetu środków europejskich w części 85/04.

Jako działanie nieprawidłowe NIK ocenia, niezgodny z zasadami ustawy o dochodach jst z 2003 r. i ustawy o dochodach jst z 2024 r., sposób naliczania dotacji dla mieszkańców DPS, skutkiem czego zaniżono dotację należną dla dwóch zbadanych powiatów odpowiednio o 7,3% i 5,6%⁹³. W przypadku dotacji na sfinansowanie wypłat bonu energetycznego ustalono, że przekazano ją niezgodnie z zasadami wynikającymi z ustawy o bonie energetycznym.

OBSZAR

3. Sprawozdawczość

Opis stanu
faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzenia przez dysponenta części 85/04 rocznych sprawozdań za 2024 r. i sprawozdań jednostkowych przygotowanych w Kujawsko-Pomorskim Urzędzie Wojewódzkim w Bydgoszczy:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23);
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27);
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28);

⁹¹ Umowa partnerska na rzecz realizacji Projektu pn. „Profesjonalne wsparcie w zakresie wdrażania przepisów ustawy o ekonomii społecznej” w ramach działania 04.13 Wysokiej jakości system włączenia społecznego w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS) współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus.

⁹² Decyzja o dofinansowanie Projektu niekonkurencyjnego nr FERS.02.01-IP.06-0001/23 pt. „Opieka nad dziećmi do lat 3 – program Maluch+” w ramach działania 02.01 Opieka nad dziećmi do lat 3 – program Maluch+ w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus.

⁹³ Przy wyliczeniu NIK, które uwzględniło średnią miesięczną dla województwa, o której mowa w art. 87 ust. 6 ustawy o dochodach jst z 2003 r., wyliczaną miesięcznie oraz art. 53 ust. 6 ustawy o dochodach jst z 2024 r.

- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy);
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy WPR);
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE);
- Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach;
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1).

Kontrolą poprawności sporządzenia objęto również sprawozdanie za IV kwartał 2024 r. o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 85/04 na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek). Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanej jednostki (dysponent III stopnia) były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

(akta kontroli str. 2420-2788)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności skontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe i w zakresie operacji finansowych. Sprawozdania te opracowywano terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym oraz formalno-rachunkowym.

V. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

Wnioski

1. Naliczanie kwoty dotacji należnej powiatom dla mieszkańców DPS, przy zastosowaniu kwoty średniej wojewódzkiej ustalanej na podstawie art. 53 ust. 7 ustawy o dochodach jst z 2024 r.
2. Egzekwowanie od zleceńbiorców przedkładania informacji o liczbie godzin wykonania zlecenia.
3. Wprowadzenie mechanizmów eliminujących ryzyko dokonywania płatności za zlecane usługi mimo braku ich kompleksowego wykonania.
4. Zwiększenie kontroli merytorycznej nad dokumentami przedkładanymi do płatności.
5. Rzetelne wypełnianie formularza zapotrzebowania na usługi.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Bydgoszcz, 14 kwietnia 2025 r.

Kontrolerzy:

(-) Monika Kazimierczak
Główny specjalista kontroli
państwowej

(-) Jolanta Szydłowska-Hęsiak
Główny specjalista kontroli
państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy
p.o. Dyrektor
(-) Tomasz Sobecki

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym dokonał: (-) p.o. Dyrektor Tomasz Sobecki